

Home>Court procedures>Civil cases>Which country's court is responsible?

Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema?

Romania

1 Kas pöörduda tuleks tavalisse tsiviilkohtusse või erikohtusse (nt töövaidluskohtusse)?

Rumeenias on lisaks üldkohtutele erikohtuosakonnad ja erikohtukoosseisud teatavates küsimustes tekkinud vaidluste lahendamiseks.

Vastavalt kohtukorralduse seadusele nr 304/2004 on kassatsioonikohtul (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) neli koda (I tsiviilasjade koda, II tsiviilasjade koda, kriminaalasjade koda ning haldus- ja maksuvaidluste koda), üheksaliikmeline kohtukoosseis ja ühiskojad, millest igaühel on oma pädevus.

Apellatsioonikohtutel, üldkohtutel (*tribunalul*) ja vajaduse korral esimese astme kohtutel (*judecătoria*) on eriosakonnad ja erikohtukoosseisud, mis lahendavad tsiviilasju, kriminaalasju, alaealistega seotud ja perekonnaasju, haldus- ja maksuvaidlusi ning töövaidlusi ja sotsiaalkindlustuse, ettevõtluse, äriregistri, maksejõuetuse, ebaausa konkurentsi ning mere- ja siseveeteedega seotud asju. Eespool nimetatud asjades otsuste tegemiseks võib vajaduse korral asutada erikohtuid.

2 Kui pädev kohus on tavaline tsiviilkohus (st see on kohus, kes asja menetleb), siis kuidas saan teada, millisesse tsiviilkohtusse pean ma pöörduma?

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus on sätestatud tsiviilkohtuasjade tavapärane menetluskord. Seadustiku sätteid kohaldatakse ka muude küsimuste suhtes, kui neid reguleerivates seadustes ei ole sätestatud teisiti.

Tsiviilkohtute pädevus on reguleeritud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklitega 94–97.

Esimese astme kohtud (judecătoria) menetlevad esimeses astmes järgmisi asju, mis on seotud nõuetega, mida saab (ei saa) rahaliselt hinnata: asjad, mis kuuluvad tsiviilseadustiku kohaselt eestkoste- ja perekonnaasjade kohtu pädevusse;

perekonnaseisuregistris registreerimisega seotud asjad;

ühismajade, neis asuvate korterite või mitme isiku omandis olevate ruumide haldamisega või koduomanike ühenduste poolt füüsiliste või juriidiliste isikutega sõlmitud õigussuhetega seotud asjad;

väljatõstmise nõuded;

nõuded, mis puudutavad järgmist: ühisseinad või -kraavid, ehitiste või rajatiste vaheline kaugus, läbipääsuõigus, servituut või muud piirangud omandiõigusele;

piiride muutmise ja mahanägemisega seotud nõuded;

vara kaitsega seotud nõuded;

nõuded, mis on seotud kohustusega viia ellu teatav tegevus või mitte ellu viia teatavat tegevust, kui kohustust ei saa rahaliselt hinnata;

kohtuliku jagamise nõuded, olenemata nõude väärtusest;

isiku kohtu poolt surnuks kuulutamise taotlused;

pärandiga seotud nõuded, olenemata nõude väärtusest;

igamisega seotud nõuded, olenemata nõude väärtusest;

maaga seotud nõuded, v.a nõuded, mis eriseaduste kohaselt jäävad muude kohtute pädevusse;

mis tahes muud rahaliselt hinnatavad nõuded, mille väärtus on kuni 200 000 leud, olenemata asjaomaste poolte staatusest.

Esimese astme kohtud arutavad pädevate avaliku sektori asutuste ja muude pädevate asutuste otsuste peale esitatud kaebusi. Lisaks arutavad nad ka muid asju, mis kuuluvad seaduse kohaselt nende pädevusse.

Üldkohtud (*tribunalul*) menetlevad

esimese astme kohtutena kõiki asju, mis ei kuulu seaduse alusel teiste kohtute pädevusse;

apellatsioonikohtutena kohtunike poolt esimeses astmes tehtud otsuste peale esitatud apellatsioonkaebusi;

kontrollivate kohtutena kaebusi esimese astme kohtute selliste otsuste kohta, mida seaduse kohaselt edasi kaevata ei saa, ja muudes seadusega sõnaselgelt ette nähtud kohtuasjades tehtud otsuste kohta;

muid asju, mis on seaduse kohaselt nende pädevuses.

Apellatsioonikohtud (*curtea de apel*) menetlevad

esimese astme kohtutena haldus- ja maksuvaidlustega seotud asju;

apellatsioonikohtutena esimese astme kohtu otsuste peale esitatud apellatsioonkaebusi;

kontrollivate kohtutena kaebusi apellatsioonikohtute või esimese astme kohtute selliste otsuste kohta, mida seaduse kohaselt edasi kaevata ei saa, ja muudes seadusega sõnaselgelt ette nähtud kohtuasjades tehtud otsuste kohta;

muid asju, mis on seaduse kohaselt nende pädevuses.

Kassatsioonikohus (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) menetleb

apellatsioonikohtu ja muude otsuste peale esitatud kassatsioonkaebusi seaduses ette nähtud asjades;

põhimõttelise õigusküsimuse lahendamiseks esitatud edasikaebusi;

nõudeid seoses esialgse otsusega täpsustada teatavaid õigusküsimusi;

muid asju, mis on seaduse kohaselt tema pädevuses.

2.1 Kas madalama ja kõrgema astme tsiviilkohus on erinevad (nt maakohus kui madalama astme kohus ja ringkonnakohus kui kõrgema astme kohus) ning kui need on erinevad, siis milline neist on pädev minu asja arutama?

Rumeenia tsiviilkohtusüsteemis eristatakse madalama ja kõrgema astme kohtuid, kusjuures kohtuasja esemega seotud kohtualluvus määratakse erineva astme kohtute hulgas kindlaks toimimiskriteeriumide (ülesannete liik) ja menetluslike kriteeriumide (vaidluse väärtus, ese või laad) alusel.

Tsiviilkohtumenetluse seadustikuga on muudetud kohtualluvust ja üldkohtutest (*tribunalul*) on saanud kohtud, millel on täielik pädevus lahendada asi sisuliselt esimeses astmes. Esimese astme kohtute (*judecătoria*) pädevusse kuuluvad väikesed ja/või vähem keerukad nõuded, mis on väga sagedased.

Apellatsioonikohtud on pädevad arutama peamiselt apellatsioonkaebusi ning kassatsioonikohus (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) tagab õiguse ühetaolise tõlgendamise ja kohaldamise riigi tasandil.

2.2 Territoriaalne pädevus (kas minu asja on pädev arutama A linna kohus või B linna kohus?)

2.2.1 Üldise kohtualluvuse põhireegel

Rumeenia tsiviilkohtusüsteemis on territoriaalse kohtualluvuse eeskirjad sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 107 jj.

Üldjuhul esitatakse hagiavaldus kostja alalise elukoha või registrijärgse asukoha järgsesse kohtusse.

2.2.2 Erandid

Territoriaalse kohtualluvuse kohta on kehtestatud näiteks järgmised erinormid:

kui kostja alaline elukoht / registrijärgne asukoht ei ole teada, tuleb hagiavaldus esitada kostja elukoha / esinduse asukoha järgsele kohtule, ja kui ka see ei ole teada, siis kohtule, mille tööpiirkonnas asub hageja alaline elukoht / registrijärgne asukoht / peamine elukoht / esinduse asukoht; hagiavaldused eraõigusliku juriidilise isiku vastu võib esitada ka kohtule, mille tööpiirkonnas asub selle iseseisva õigusvõimeta filiaal; hagiavaldused ühenduse, äriühingu või muu iseseisva õigusvõimeta üksuse vastu võib esitada selle isiku üldise kohtualluvuse järgsele kohtule, kellele on liikmete nõusolekul usaldatud selle juhtimine või haldamine; sellise isiku puudumise korral võib hagiavalduse esitada asjaomase üksuse mis tahes liikme üldise kohtualluvuse järgsele kohtule;

hagiavaldused riigi, kesk- ja kohalike asutuste ja institutsioonide ning teiste avalik-õiguslike juriidiliste isikute vastu võib esitada hageja alalise elukoha / registrijärgse asukoha järgsele kohtule või kostja registrijärgse asukoha järgsele kohtule.

2.2.2.1 Millal võib valida, kas pöörduda kostja elukohajärgsesse kohtusse (üldise kohtualluvuse alusel kindlaksmääratud kohus) või mõnda teise kohtusse?

Rumeenia tsiviilkohtumenetluse seadustikus on sätestatud mitu normi valikulise kohtualluvuse kohta (artiklid 113–115). Seega on territoriaalne pädevus ka järgmistel kohtutel:

hageja elukoha järgne kohus (põlvnemise tuvastamise hagid);

hageja / ülalpidamist saama õigustatud isiku elukoha järgne kohus (ülalpidamiskohustus);

kohus, mille tööpiirkonnas tuleb lepingust tulenevaid kohustusi täita;

kinnisasja asukoha järgne kohus (rendi- või üürilepingud, kinnistusraamatusse kandmine / kannete põhjendamine / kannete parandamine);

kohus, mille tööpiirkonnas asub saabumis-/väljumiskoht (transpordilepingud);

kohus, mille tööpiirkonnas makse tehti (käskvekslid, tšekid, lihtvekslid ja muud tagatised);

tarbija elukoha järgne kohus (tarbijale tekitatud kahju hüvitamine spetsialistiga sõlmitud lepingu puhul);

kohus, mille tööpiirkonnas õigusvastane tegevus aset leidis või kahju tekitati, kui hagiavaldus puudutab sellisest tegevusest tulenevaid kohustusi.

Kui kostja tegeleb korrapäraselt ametialase tegevusega / põllumajanduse, äri-, tööstusliku või muu sarnase tegevusega väljaspool oma elukohta, võib pöörduda ka kohtusse, mille tööpiirkonnas see tegevus toimub, kui on tegemist seal tekkivate või seal täidetavate rahaliste kohustustega.

Kindlustusasjade puhul võib esitada kahju hüvitamise hagi ka kohtule, mille tööpiirkonnas asub kindlustatud poole elukoht või registrijärgne asukoht, mille tööpiirkonnas asuvad kindlustatud poole varad või mille tööpiirkonnas kindlustatud risk realiseerus.

Kohtu valik lepingu alusel loetakse tühiseks, kui see on tehtud enne hüvitise saamise õiguse tekkimist, ning kohustusliku tsiviilvastutuskindlustusega seoses võib kolmandast isikust kannatanu esitada hagi otse kohtule, mille tööpiirkonnas asub tema elukoht / registrijärgne asukoht.

Füüsiliste isikute kaitse taotluste puhul, mis kuuluvad tsiviilseadustiku kohaselt eestkoste- ja perekonakohtu pädevusse, teeb otsuse territoriaalse kohtualluvuse kohta kaitstud isiku elukoha/asukoha järgne kohus. Juhtudel, mil eestkoste- ja perekonnakohus taotleb teatavate (kinnisasjaga seotud) õigustoimingute tegemist, on pädevus ka kohtul, kelle tööpiirkonnas kinnisasi asub. Sellisel juhul esitab otsuse teinud eestkoste- ja perekonnakohus otsuse koopia eestkoste- ja perekonakohtule, mille tööpiirkonnas on kaitstud isiku elukoht/asukoht.

Abielulahutushagi kuulub selle esimese astme kohtu (*judēcătoria*) pädevusse, mille tööpiirkonnas asub abikaasade viimane ühine elukoht. Kui ühine elukoht puudub või kui kumbki abikaasa ei ela enam selle esimese astme kohtu tööpiirkonnas, kus asub abikaasade ühine elukoht, on pädev esimese astme kohus see, mille tööpiirkonnas asub kostja elukoht. Kui kostja ei ela Rumeenias ja Rumeenia kohtutel on rahvusvaheline pädevus, on pädev kohus see kohus, mille tööpiirkonnas asub hageja elukoht. Kui hageja ega kostja ei ela Rumeenias, võivad pooled kokku leppida, et esitavad abielulahutushagi ükskõik millisele esimese astme kohtule Rumeenias. Kui sellist kokkulepet ei ole sõlmitud, esitatakse abielulahutushagi Bukaresti 5. piirkonna kohtule (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 915).

Hagiavaldused individuaalsete tööalaste vaidluste lahendamiseks tuleb esitada sellele üldkohtule (*tribunalul*), mille tööpiirkonnas asub hageja elukoht /töökoht (seaduse nr 53/2003 – tööseadustik – artikkel 269).

2.2.2.2 Millal peab valida teise kohtu, mitte kostja elukohajärgse kohtu (üldise kohtualluvuse järgi kindlaksmääratud kohus)?

Erandliku territoriaalse kohtualluvuse eeskirjad on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklites 117–121. Seega:

kinnisasjaõigust puudutavad nõuded tuleb esitada üksnes kohtule, mille tööpiirkonnas kinnisasi asub. Kui kinnisasi asub mitme kohtu tööpiirkonnas, tuleb hagiavaldus esitada kostja elukoha/asukoha järgsele kohtule, kui see asub ühes sellises piirkonnas, või kui see nii ei ole, siis mis tahes kohtule, kelle tööpiirkonnas kinnisasi asub. Sätteid kohaldatakse ka valdusega seotud hagidele ning nõuetele, mis puudutavad piiride märkimist, kinnisasjaõiguse piiramist ja kinnisasja kohtulikkust jagamist, kui jagamata kaasomand ei tulene pärimisest;

pärimisasjades on kuni jagamata kaasomandi reaalosadeks jagamiseni surnud isiku viimase elukoha järgsel kohtul ainupädevus menetleda nõudeid, mis puudutavad järgmist:

viimse tahte avalduse kehtivus või täitmine;

pärandvara, sellega kaasnevad maksud ja maksud, mis on seotud pärijate võimalike nõuetega üksteise vastu;

surnud isiku annakusaajate/võlausaldajate nõuded pärijate/testamenditäitja vastu;

äriühingutega seotud nõuete puhul on äriühingu likvideerimiseni / registrist kustutamiseni ainupädevus kohtul, mille tööpiirkonnas asub äriühingu peamine asukoht;

üldkohtul, mille tööpiirkonnas asub võlgniku registrijärgne asukoht, on ainupädevus menetleda nõudeid, mis on seotud maksejõuetuse / võlausaldajatega sõlmitud kokkulepetega;

spetsialisti nõude tarbija vastu võib esitada ainult tarbija elukoha järgsele kohtule.

2.2.2.3 Kas pooled võivad valida kohtu, mille pädevusse asi tavaliselt ei kuulu?

Pooled võivad kirjalikult kokku leppida või pooleliolevate vaidluste puhul suuliselt kohtus kinnitada, et varade ja muude võimalike õigustega seotud asju arutavad muud kui territoriaalse pädevusega kohtud, välja arvatud juhul, kui neil on ainupädevus. Tarbijate õiguste kaitset puudutavates vaidlustes ja muudes seadusega ettenähtud asjades võivad pooled pädevas kohtus kokku leppida alles pärast seda, kui on tekkinud õigus hüvitisele, ning teistsugused kokkulepped loetakse tühiseks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 126).

Lisa- või kõrvalnõuded jäävad selle kohtu alluvusse, mille pädevuses on põhinõude arutamine, isegi juhul, kui need kuuluvad teise kohtu sisulisse või territoriaalsesse pädevusse, välja arvatud maksejõuetuse või võlausaldajatega sõlmitud kokkulepetega seotud nõuded. Neid sätteid kohaldatakse ka juhul, kui põhinõude arutamise pädevus on seaduse kohaselt erikohtuosakonnal või erikohtukoosseisul. Kui kohtul on ainupädevus ühe poole suhtes, on tal ainupädevus kõikide poole suhtes (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 123).

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 124 kohaselt on kohus, mis on pädev otsustama põhinõude üle, pädev otsustama ka vastuväidete ja erandite üle, välja arvatud eelküsümused ja teise kohtu ainupädevusse kuuluvad asjad, samal ajal kui menetlusküsimusi arutab see kohus, kus need tõstatatakse.

Kohtute pädevuse üldise puudumise küsimuse võivad pooled või kohtunik tõstatada kohtumenetluse mis tahes etapis. Avaliku korraga seotud sisulise ja territoriaalse pädevuse puudumise küsimus tuleb tõstatada esimese astme kohtu esimesel kohtuistungil, kuhu pooled on nõuetekohaselt kutsutud, samal ajal kui erasfääris kehtiva korraga seotud pädevuse puudumise küsimuse võib tõstatada üksnes kostja oma vastuses või, kui kaitsja vastus pole kohustuslik, hiljemalt esimese astme kohtu esimesel kohtuistungil, kuhu pooled on nõuetekohaselt kutsutud. Kui pädevuse puudumine ei ole seotud avaliku korraga, ei saa pool, kes pöördus pädevust mitteomavasse kohtusse, taotleda kohtu pädevuse puudumise tunnistamist (uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 130).

Rumeenia kohtutel on ainupädevus piiriülese mõjuga tsiviilvaidlustes Rumeenia seaduste alusel pooltele vabalt kättesaadavate õigustega seotud asjades, kui pooled on õiguspäraselt kokku leppinud, et Rumeenia kohtud on pädevad tegema otsuseid nende õigustega seoses tekkinud vaidlustes või võimalikes tulevastes vaidlustes. Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, on Rumeenia kohus, kuhu kostja on kutsutud, jätkuvalt pädev läbi vaatama hagi, kui kostja ilmub kohtusse ja esitab kohtuasja sisuliste asjaolude kohta vastuväited – esitamata sealjuures vastuväidet seoses pädevuse puudumisega – hiljemalt tõendite kogumise etapi lõpus kohtuasjas, mida arutab esimese astme kohus. Kahes eespool nimetatud olukorras võib Rumeenia kohus, kelle poole asjaga on pöördutud, hagi rahuldamata jätta, kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb selgelt, et vaidlusel ei ole Rumeeniaga märkimisväärset seost (uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 1067).

3 Kuidas saada teada, millisesse kohtusse tuleks pöörduda, kui asi on erikohtu pädevuses?

Vt vastused küsimustele 1, 2, 2.1., 2.2., 2.2.2.1. ja 2.2.2.2.

Viimati uuendatud: 24/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.